

عشق حبيب ﷺ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَلِيمِ الْحَكِيمِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَاحِبِ الْخُلُقِ الْعَظِيمِ
وَعَلَيَّ آلِهِ وَصَحْبِهِ وَالتَّابِعِينَ أَمَّا بَعْدُ

فَاعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ * بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
دُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمِ (آل عمران: 31)

دروڊ پڙهو: اَللّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
مسلمان پاترو! الله ڪريم جا ڪروڙين ڪرم لکين لطف ۽ اڻ ڳڻيا
احسان ۽ ثورا جنهن اسان کي سمڙي سردار مدني مختار اڙين جي آڌار
يتمين جي يار مني محمد مختار ﷺ جو امتي بنايو.

ان سمڙي حبيب جي حب عشق ۽ اُلفت مؤمنن مٿان فرض ڪئي وئي
آهي ان آقا جي محبت نجات جو ذريعو آهي. اها محبت دين آهي بلڪ
دين جو روح آهي. اگر ڪا دل محبوب جي محبت کان خالي آهي ته ان
پر ڪا پلائي ناهي.

عشق حبيب ملي ويو ته دنيا عقبِي جا خزانا ملي ويا.

محبوب جي محبت جنهن جو سرمايو آهي. بحر ۽ بر سڀ انهن جي
خدمت ۾ آهن.

بخاري ۽ مسلم ۾ حديث آهي حضرت حبيب ڪريم ﷺ فرمايو ته:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

اوهان مان ڪوبه ماڻهو تيستائين مؤمن نه ٿو ٿي سگهي جيستائين مان ان
کي ان جي ابي امان کان اولاد کان ۽ سڀ ماڻهن کان وڌيڪ پيارو نه لڳان.
سند احمد ۾ روايت آهي ته حضرت عمر فاروق رضي الله عنه رسول الله ﷺ
کي عرض ڪيو ته يارسول الله اوهان مون کي هر چيز کان پيارا آهيو سواءِ
منمنجي جان جي جيڪا منمنجي ٻن پاسن جي وچ ۾ آهي. پاڻ فرمايائون:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ عِنْدَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ

اوهان مان ڪوبه ايستائين مؤمن نه آهي جيستائين مان ان کي ان جي
جان کان به پيارو لڳان. حضرت عمر عرض ڪيو ته:

وَاللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي

الله جو قسم اوهان مون کي منمنجي جان کان به پيارا آهيو. پاڻ فرمايائون

أَلَا نَ يَا عُمَرُ "اي عمر هاڻي"

يعني اي عمر هاڻي تون سچو مؤمن آهين جڏهن پنهنجي جان کان
وڌيڪ مون کي پيارو رکين.

دروڊ پڙهو: اَللّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
بخاري ۽ مسلم ۾ حضرت انس رضي الله عنه کان روايت آهي ته هڪ
ماڻهو محبوبن ڪريمين وٽ آيو. عرض ڪيائين يارسول الله قيامت
ڪڏهن قائم ٿيندي؟ پاڻ فرمايائون تو ان لاءِ ڇا تيار ڪيو آهي؟ عرض
ڪيائين مون ان لاءِ گهڻيون نمازون روزا ۽ گهڻا صدقا ڪونه ڪيا آهن

پر هڪ ڳالھ آھي جو مان الله ۽ ان جي رسول ﷺ سان محبت رکان ٿو.
پاڻ فرمايائون: **أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحَبَبْتَ**

تون ان سان گڏ هوندين جنهن سان تنهنجي محبت آهي.
حضرت انس رضي الله عنه چيو ته رسول الله ﷺ فرمايو ته:

مَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ

جنهن مون سان محبت رکي ته اهو جنت ۾ مون سان گڏ هوندو.

(سبل المدي والرشاد ج 11 ص 430)

دروڊ پڙهو: **اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ**
امام بيهقي روايت بيان فرمائي ته احد جي جنگ ۾ انصارن جي هڪ
عورت رسول الله ﷺ جي تلاش ۾ آئي. ان جو پيءُ ان جو پيءُ ۽ ان جو مڙس
مارجي چڪا هئا ماڻهن سمجهيو شايد پنهنجي عزيزن جي ڳولا ۾ آهي.
چيائين منهنجو محبوب ڪهڙي حال ۾ آهي؟ چيائون الله جي فضل سان
خيريت سان آهي. جيئن تون چاهين ٿي. چيائين مون کي محبوبن جو
ديدار ڪرايو. جڏهن محبوب ڪريم ﷺ کي ڏٺائين ته چوڻ لڳي:

كُلُّ مُصِيبَةٍ بَعْدَكَ جَلَلٌ

توهان کان پوءِ هر مصيبت سولي آهي.

سسئيءَ جي سريءَ سين ڪيچ ڏٺي ڪانڌي
لڪن تان لطيف چئي آريائي آندي
پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي مُنڊ هئي ماندي
پنهون پيراندي نمائيءَ نصيب ٿئي

دروڊ پڙهو: **اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ**
ڪتاب الزهد ۾ حضرت ابن المبارڪ لکن ٿا ته هڪ رات حضرت عمر
فاروق رضي الله عنه جي گهٽين ۾ پڙهيو ڏٺي رهيا ته هڪ گهر ۾ ڏيئو
ٿمڪي رهيو هيو. ٻيڙي عورت ان اُٿي رهي هئي ۽ محبوبن ڪريمين ﷺ
جي محبت ۾ غزل پڙهي رهي هئي. امير المؤمنين عمر فاروق رضي الله عنه
ٻاهران ويهي رهيا ان جا فراق جا شعر ٻڌندا رهيا ۽ روتندا رهيا.
ڪنهن عشق واري چيو آهي ته:

منهنجا محبوب تو سان دل اڙي آ

وئي سورن اندر ۾ سا سڙي آ

منهنجا محبوب لهي وڃ يادگيري

روئي روئي منهنجي ٿي وئي آ پيري

روئي روئي ٿيا ٿم حال هيٺا

نه ڪن ٿيون ڪو اثر ٿڪيون ۽ ٿيٺا

وري ڦيرو ڪندين مٺڙا ڪڏهن تون

مَهْمَا مَسَكِي جِي اِيندِين ڪڏهن تون

ڪڏهن ٿيندا اهي ڏينهنڙا ملڻ جا

اڪيون عيدون ڪنديون مدني ڏسڻ سان

دروڊ پڙهو: **اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ**
دوستو! عشق عجيب شيءِ آهي. عاشق کي جڏهن پنهنجي محبوب جي
ياد اچي ٿي ته بي اختياران جون اڪيون وهي پون ٿيون ۽ پڪاري ٿو:
حضرت پير زينل سائين رحمت الله عليه نورائي شريف وارلحشق حبيب
۾ پڪارن ٿا.

اج به آڏيءَ رات جو مون کي سمڻو سرور ياد پيو
 ننڊ نيٽن جي ڦٽي مون کي هوت هر هر ياد پيو
 ❖ عشق ٻارڻ ٻاريا مون ته ماڳ مديني جا ساريا
 گهوڙا هتي ڪيئن گهاريان مون کي گهوٽ گوهر ياد پيو
 ❖ عشقَ اڏما ٿا اچن منهنجا جوش ۾ جيرا جلن
 سنڌ ۾ سڪايل ڪيئن سمهن جن کي محراب منبر ياد پيو

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
 مدني محبوب جي ذات پاڪ کي هر ناتي رشتي کان وڌيڪ پيارو رکڻ
 جو درس الله پاڪ پنهنجي قرآن ۾ ڏنو آهي. الله ڪريم ارشاد فرمايو ته:
 قُلْ اِنْ كَانَ اَبَاؤُكُمْ وَاَبْنَاؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَ
 اَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا
 اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنْ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيْلِهِ فَتَرْبُّوْا حَتّٰى
 يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرٍهٖ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ (توبه: 24)

اي حبيب تون فرمائ ته اگر اوهان جا پيٽر ۽ اوهان جا پٽ ۽ اوهان جا ڀائر
 ۽ اوهان جون زالون ۽ اوهان جا مائت توهان جو ڪمپيل مال ۽ توهان جو
 اهو واپار جنهن جي نقصان جو توهان کي انديشو آهي توهان جي
 پسنديده رهائش گاهون اهي سڀ شيون اگر اوهان کي الله ۽ ان جي رسول
 کان ۽ الله جي راه ۾ جماد کان وڌيڪ پياريون آهن ته توهان الله جي
 حڪم (عذاب) جو انتظار ڪيو. الله نافرمانن کي هدايت نه ٿو ڏئي.

دوستو! هن آيت ۾ الله پاڪ سڀ انهن شين کي ڳڻي ٻڌايو آهي جن سان
 انسان دنيا ۾ محبت رکندو آهي. رب فرمائي ٿو ته انهن سڀ شين کان اگر

پياري ڳالهه رکو ته الله کي ۽ ان جي حبيب کي پيارو رکويا الله جي راه ۾
 سرڪتاڻن جماد ڪرڻ کي پيارو رکو. اگر اوهان الله ۽ ان جي حبيب کان
 انهن شين کي وڌيڪ پيارو رکيو ته پوءِ الله جي عذاب جو انتظار ڪري ويهو.
 درود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
 حضرت صهيب جڏهن مني محمد ڪريم ﷺ تي ايمان آندو ته کيس
 طرح طرح جون تڪليفون ڏنيون ويون. جڏهن هجرت جو حڪم مليو ته
 صهيب سمڻو مڪي کي ڇڏي مديني ڏانهن هجرت ڪري هلڻ لڳو.
 جڏهن ڪافرن کي ڪل پئي ته اهي کيس روڪڻ لاءِ آيا ته مديني نه وڃ.
 پاڻ فرمايائون اي مڪي وارو اوهان کي خبر آهي ته مڪي ۾ مان مشهور
 تيز انداز آهيان اگر اوهان مون کي مديني کان روڪيندو ته اوهان کي تير
 هٽندس ۽ منهنجو ڪو تير ڪونه گسندو آهي. جڏهن منهنجا تير ڪپي
 ويا اوهان منهنجي قريب اچي ويا ته اوهان سان تلوار سان جنگ ڪندس
 پوءِ مران يا بچان. اگر اوهان مون سان سودو ڪيو ته اوهان سان سودو
 ڪندس مڪي ۾ منهنجو جيڪي به مال آهي ٻانهيون آهن اهي سڀ
 اوهان کي ٿو ڏيان. صرف مون کي ڇڏيو ته مان وڃي پنهنجي پياري پنهل
 سان گڏ رهان. ڪافرن ڏٺو ته هي مڙندو ائين ڪونه سوان کي چيائون مال
 سڀ اسان کي ڏي تون پلي مديني هليو وڃ. پوءِ پنهنجو سارو مال ڪافرن
 جي حوالي ڪري پاڻ مديني پاڪ پهتو ته سندس شان ۾ هيءَ آيت پاڪ
 نازل ٿي. رب فرمايو:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ رَعُوْفٌ بِالْعِبَادِ
 ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو به آهي جيڪو الله جي راضي ڪرڻ لاءِ پنهنجي جان
 خريد ڪري وٺي ٿو ۽ الله پنهنجي ٻانهن مٿان وڏو مهربان آهي. (البقره: 207)

سهڻا حبيب ڪريم ﷺ ان مهل قباءَ ۾ ويٺل هئا. صهيب ڪي ڏسندي فرمايائون: اي صهيب تنهنجو واپار نفعي وارو ٿيو. حضرت صهيب چيو ته ان مهل سهڻا حبيب ڪريم ﷺ ڪجور کائي رهيا هئا. مان به ساڻن کائڻ وينس. منهنجي هڪ اک ۾ سور به هيو. پاڻ فرمايائون اک ۾ به سور اٿئي ڪجور به کائين ٿو. مون عرض ڪيو محبوب ان طرف کان ٿو کاوان جنهن اک ۾ سور نه آهي. منهنجو اهو جواب ٻڌي پاڻ ڪريم مسڪرايا. سبحان الله هي عشق مصطفيٰ آهي جو هر چيز قربان ڪري محبوب جي غلامي کي قبول ڪيائون.

پلي ڪر ٿيور سڱ ٻاروچن سين،
وڃي ڪيچ ڏنور پني لڳي جن جي،

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
دوستو! جنهن سهڻي حبيب ﷺ سان لئو لاتي آهي اهو پنهنجي جان مال لٽائي سگهي ٿو پر محبوب جي غلامي نه ٿو ڇڏي سگهي.

غزل

منهنجي محبوب کي ڏنو جن هڪ واري آ،
تڙيندو سوئي سڄڻ لاءِ عمر ساري آ،
ڪوئي آ ڪليم الله ڪوئي آ خليل الله،
ذات سيني ۾ محمد جي پلاري آ،
منهنجي محبوب جي ملڪ مديني جهڙو،
مت نه آ ملڪ ٻيو توڙي دنيا ساري آ.

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ

طبقات ابن سعد ۾ آهي ته: هڪ ڀيري حضرت سيدنا عمر فاروق رضي الله عنه جي نظر حضرت جَبَّابُ بن الارت رضي الله عنه جي پنيءَ تي پيئي. جيڪا ساري زخمن جي نشانن واري هئي. حضرت عمر چيو ته اي خباب تنهنجي پنيءَ تي هي ڇاڄا نشان آهن؟ خباب چيو ته اي عمر اهي نشان ان وقت جا آهن جڏهن تو اڃا ڪلمو ئي ڪونه پڙهيو هيو. جڏهن تون ننگي تلوار ڪنيون محبوبن کي شهيد ڪرڻ لاءِ پي هلئين مان ان وقت مسلمان هيس. ان وقت مڪي جا ڪافر مون کي باهه جي پرندڙ ٽانڊن مٿان سمهاري ڇڏيندا هئا. منهنجي جسم جي ڪل سڙندي هئي جسم جي چرٻي پگهرجي پوندي هئي جنهن سان ٽانڊا اڄمائي پوندا هئا. مان بي هوش ٿي پوندو هيس. ڪمبي جي رب جو قسم جڏهن منهنجي اک ڪلندي هئي ته سڀ کان اول منهنجي زبان مان نڪرندو هيو.

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللهِ

حضرت عمر جڏهن خباب جو اهو داستان ٻڌو ته فاروق اعظم جي اکين مان لڙڪ وهي پيا. فرمايائون اي خباب پنيءَ تان قميص هٽاءِ ته مان تنهنجي پنيءَ جي زيارت ڪيان. جيڪا رسول الله جي عشق ۾ باهه ۾ جلائي وئي.

ڪنڊا مون پيرن ۾ توڙي لڪ لڳن
اگر اڳوڻي نه بچي توڙي چيون پير چنن
ويندي ڏانهن پرين جتي ذات نه پائيان
(واڻي) بيسارو لوڪ ووم ٿي هڪ ميهه شال نه مٽي.

ڪاريون اڪيون ڪجليون وڃهنديون گهور وو گهٽي.
اديون شاهه لطيف چئي آهيان ڏينهن وو ٻٽي.

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
دوستو! الحمد لله اڄ اسان مسلمان آهيون ڪلمو به پڙهون ٿا. گهڻي ڀاڱي
نماز به پڙهون ٿا. پر ڀائرو اصل آهي محبوب جي محبت عبادت جو ذوق
طف ۽ سرور به تڏهن آهي جڏهن من محبت رسول سان پرپور هجي.

محبت ڪا جنون باقي نهي ه ۽
مسلمانن ۾ خوں باقي نهي ه ۽
صفيں ڪڇ دل پریشان سجڙي ڇڏي ه ۽
جڪه سڀ اندرون باقي نهي ه ۽
بجھي عشق کي آڱ اندھير ه ۽
مسلمان نهي راکھ ڍڪا ھير ه ۽

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
احد واري جنگ جاري هئي. ڪافرن منهنجي سھڻي سرار مدني منار تي
حملو ڪيو. حضرت زياد بن سڪن ڪجهه انصاري اصحابن سان گڏ
پاڪ پيغمبر جي قريب آيو. هڪ هڪ ٿيندا شهادت ماڻيندا ويا. پنهنجا
جسم رتور ڪندا ويا پر پياري پنهل کي تڪليف پهچڻ نه ڏنائون.

حضرت زياد بن سڪن به زخمي ٿي زمين تي هيٺ ڪريو. پر سندس
تمنا هئي ته آخري وقت ۾ محبوب جو دل کولي ديدار ڪيان. محبوب
قريب آيا ته هي به رڙهندو دلبر محبوب جي قريب آيو. پنهنجو سر
محبوب جي پاڪ پيرن تي رکيائين ۽ چوڻ لڳو:

فُزْتُ بِرَبِّ الْكَعْبَةِ ڪعبي جي رب جو قسم منهنجي مراد پوري ٿي
وئي. مان ڪامياب ٿي ويس جو اڄ پاڪ پيغمبر جي قدمن ۾ جان قربان

ٿي رهي آهي.

ڪنهن عاشق چيو آهي ته:

يار دا بهر مد . رار با لے يار دے ڪول آءِ
محبوب . دي مرضي اے گل لاوے يا ٽڪراوے
جڙي . دي نھين خواهش اے مير ھے . ما مينوں
محبوب . دے قداما تھري جاں . نکل جاوے
ڪو . انھان نون سمجھاوے آپ . جيھا آھن اونوں
رچھ مياں ڪلاياں لڦلائي ر . آپ قسم چاوے

دروود پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ
ڀائرو! عشق حبيب جي خبر ته ڪير بلال کان پڇي جنهن کي ٻن
خلف طرح جون تڪليفون ڏنيون. هزار ڏک ڏنا پر سبحان الله بلال
احد احد جا نعرا پي هنيا.

مدارج النبوة ۾ آهي ته جڏهن حضرت حبيب ڪريم ﷺ دنيا کان پردو
فرمايو ته بلال بيتاب ۽ بي قرار مديني جي گلبن ۾ هيڏي هوڏي محبوب
جي درشن جي لاءِ بيقرار روئي رهيو آ.

اڱڻ ساڳيا سڀ پر جانب پسان نه جو ۽ ۾.

ماڻهن کي چوي ته ادا اوهان منهنجو محبوب ڪٿي ڏٺو؟ مون کي ٻڌايو
منهنجو آقا ڪٿي آهي؟ ان غم ۾ مديني ڇڏي ملڪ شام جي ڪنهن
شهر ۾ وڃي رهيو. سال پورو روٽندي گذري ويو. هڪ رات خواب ۾ سھڻي
سردار مدني تاجدار ﷺ جو ديدار ٿيس. پاڻ فرمايائون اي بلال هي
ڪهڙي جدائي آهي. ڇا اسان جي ملڻ لاءِ تنهنجي دل نه ٿي گھري! بلال

جيئن سجاڳ ٿيو لبيڪ يار رسول الله چئي رات جو ٿي ڏاڇي تي سوار ٿي
مدينه منوره هليو. رات ڏينهن سفر ڪندي مديني پاڪ پهتو. جڏهن
مديني جي ماڻهن کي خبر پئي ته بلال بانگو آيو آهي ته هر طرف شور
برپا ٿي ويو. ننڍڙا ٻار پنهنجي امڙين کان پڇڻ لڳا ته محبوب جو بانگو
بلال آيو آهي. باقي سهڻا حبيب ﷺ ڪيڏي مهل ديدار ڪرائيندا.

اڃ پڻ اڪڙين سڄڻ پنهنجا ساريا
ڳلن تان ڳوڙهن جون بوندون بس نه ڪن
سندي سڪ پرين لوڪ ڏٺي نه لهي
بلال سڌو مسجد نبوي ۾ آيو. مگر محبوب کي ظاهري طرح نه ڏٺائين
حجرن ۾ تلاش ڪيائين محبوب اتي نه نظر آيا. پوءِ محبوبن جي مزار
انور تي آيو روئي روئي عرض ڪيائين: يار رسول الله ملڪ شام مان مون
کي گهرايو جڏهن پهتس ته توهان پردي ۾ آهيو. ائين چونڊو روئندو رهيو.

جيئي جا تيمي ٻانهي ٻاروچن جي
حجت هوت پنهل سين مون ڪميڻي ڪيمي
اصل آريءَ ڄام جي پلءُ آئون پيئي
هو جا پائن پير ۾ تنهن جُتيءَ ناجيمي
وساري ويهي ڪيچين کي ڪيئن رهان

مديني جا ماڻهو اچي گڏ ٿيا عرض ڪرڻ لڳا اي بلال اڃ اها بانگ ٻڌاءِ
جيڪا محبوبن ڪريمن اڳيان چونڊو هئين. بلال چيو اڃ اها بانگ چئي
نه سگهندس ڇو ته جڏهن بانگ ۾ چونڊو هيس. اشهد ان محمد رسول الله
ته منهنجا منا محبوب منهنجي اکين اڳيان هوندا هئا. هاڻي ٻڌايو ته
ڪنهن کي ڏسي بانگ چوان. صحابي عرض ڪندا رهيا. بلال انڪار

ڪندو رهيو. صحابن صلاح ڪئي ته بلال ائين بانگ نه چونڊو ويو
حسين ڪريمين کي وٺي اچو اهي بلال کي چوندا ته پوءِ بلال انڪار
ڪونه ڪندو. ڇو ته بلال کي اهل بيت رسول سان عشق آهي. حضرت
حسن ۽ حسين کي گهرايو ويو. بلال پيار وچان شهزادن کي چمڻ لڳو.
شهزادن چيو ته اي بلال اڃ اسان کي اها بانگ ٻڌاءِ جيڪا نانا سائينءَ جي
اڳيان پڙهندو هئين. حضرت بلال شهزادن کي پيار منجهان چوڻ لڳو مان
اوهان جي فرمائش ڪيئن رد ڪيان؟ توهان جتي چئو مان اتي بيهي
بانگ چوان. حضرت بلال کي مسجد نبوي جي ڇت تي وٺي آيا. اتي
بيهي بانگ چوڻ.. عشق ۽ محبت جي متوالي بلال، محبوب جي پرواني
بلال.. جي بانگ جا لفظ الله اڪبر الله اڪبر مديني جي فضاڻن ۾
گونجڻ لڳا ته ماڻهن کي محبوب عربي ﷺ جو وقت ياد اچي ويو. ماڻهو
گهرن مان نڪري پيا. پرديدار عورتون ٻاهر نڪري آيون. ننڍڙا ٻار
نڪري آيا ڪي جاين جي چئن تي چڙهي پيهر طرف آهن ۽ سڏڪا
هيا. روج ۽ راڙو هيو.

جڏهن پئي ياد صحبت سپرين جي
فريادون فرياد ناگه ويون نڪري
عاشق کي ان جاءِ تي ويو ڪيف چڙهي
ڳالهيون ڪندي ڪاڪ جون ڳوڙها پيس ڳڙي
ڪا جا انگ اڙي جيئن چٽا ڦٽ چڙي پيا

اڃ عرصي کان پوءِ جڏهن مديني جي ماڻهن بلال جو درد ۽ سوز پريو آواز
ٻڌو ته هر طرف آهن ۽ روج شروع ٿي ويو. ننڍڙا ٻار پنهنجي امڙين کان
پڇڻ لڳا ته امان محبوب جو بانگو بلال ته آيو باقي اسانجا هوت حضور

دلين جا سرور اکين جا نور محبوب كريم ڪڏهن ايندا؟؟؟

جڏهن بلال اشهد ان محمد رسول الله چيو ته هڪ ڀل ۾ هزار آهون نڪتيون بلال فراق رسول ۾ دانهن ڪري ڪريو بي هوش ٿي ويو.

ويني ٻاريم بانگ سين ڪوڙئين اج قنديل

هه هه هنجون هاريان منجهان سڪ سبيل

متان مون کي ڇڏئين آري ڄام اصيل

آهر تو اصيل ڪانگ اڏايم ڪاڪ جا

بلال بي هوش ٿي ويو هر طرف هڪ عجيب شور ٻريا ٿي ويو. محبوب جي

محبت ۾ هر اک اشڪبار ٿي وئي. (مدارج النبوة ص 236 ج 2)

دروڊ پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ

پاڻرو! محبت پنهنجي نشانين سان سڃاتي ويندي آهي. محبت وارا

ماڻهو پري کان پڌرا هوندا آهن. ڇو ته انهن کي هر وقت تارتنوار پنهنجي

يار جي لڳل هوندي آهي. انهن جي خيال ۾ زبان ۾ پنهنجي پنهل جي

پچار هوندي آهي. مَنْ أَحَبَّ شَيْئًا فَكَثُرَ ذِكْرُهُ

جو جنهن سان محبت رکندو آهي ان کي گهڻو ياد ڪندو آهي.

ٻيو محبت وارو پنهنجي محبوب جو فرمانبردار هوندو آهي. جيڪو

محبوب جو حڪم نه مڃي ته اهو ڪهڙو عاشق چئبو؟

تَعْصِي الْحَبِيبَ وَأَنْتَ تُظْهِرُ حُبَّهُ * هَذَا لَعْمَرِي فِي الْفِعَالِ بَدِيعُ

لَوْ كَانَ حُبُّكَ صَادِقًا لَطَاعَتُهُ * فَإِنَّ الْمُحِبَّ لِمَنْ يُحِبُّ مُطِيعُ

تون محبوب جي محبت جي دعويٰ به ڪرين ۽ ان جي بي فرماني به ڪرين

تنهنجي اها محبت عجيب آهي. اگر تنهنجي محبت سچي هجي ها ته

ضرور فرمانبرداري ڪرين ها. ڇو ته عاشق پنهنجي محبوب جو مطيع هوندو

آهي عاشق جو ڪم آ ته اهڙو ڪم ڪري جنهن ۾ محبوب راضي ٿئي. اهڙو

ڪم نه ڪري جنهن ۾ محبوب ناراض ٿيندو هجي.

پاڻرو! سچ ٻڌايو ته نماز نه پڙهڻ واري تي محبوب راضي ٿيندا يا ناراض.

ٻڌايو جيڪو ڏارهي ڪوڙائي، چوريون ۽ زوريون ڪري. شراب پيئي نسا

واپرائي ان تي محبوب راضي ٿيندا يا ناراض؟

او محبوب جا مستائتو ديوانتو اوهان اهڙا ڪم اصل نه ڪيو جنهن سان

پيارو پنهل ناراض ٿي پوي. محبوب جي هر ادا ۽ هر سنت تي عمل ڪيو

ته محبوب راضي ٿين. محبوب جي محبت جي نشانين مان هيءَ به هڪ

نشاني آهي جو جنهن ڳالهه کي محبوب پسند نه ٿو ڪري اها ٿوه کان

ڪڙي لڳي، نه ڪه ماڪيءَ وانگر منو سمجهي چٽيندو رهي.

ترمذي روايت ڪئي ته حضرت انس رضي الله عنه چيو ته مون کي رسول

الله ﷺ فرمايو ته: اي پٽڙا اگر تو کان ٿي سگهي ته صبح ۽ شام ان حال ۾

ڪر جو تنهنجي دل ۾ ڪنهن لاءِ ڪوت نه هجي. اها منهنجي سنت آهي

وَمَنْ أَحْبَبَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ

۽ جنهن به منهنجي سنت کي جياريو ته ان مون سان محبت ڪئي ۽

جنهن مون سان محبت ڪئي اهو مون سان گڏ جنت ۾ هوندو.

دروڊ پڙهو: اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَ بَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ صَحْبِهِ اَجْمَعِينَ

دوستو! محبت جي نشانين مان هيءَ به نشاني آهي جو محبوبن جي ملڻ جو

شوق هجي محبوب جي ديدار جو ذوق هجي. دل ۾ تانگهه ۽ طلب اها هجي ته

ڪڏهن محبوب جي مڪڙي جو ديدار ٿيندو؟ جڏهن حضرت بلال جي وصال

جو ويلو ويجهو آيو ته سندس گهر واري آئي چوڻ لڳي ته وَأَحْزَنَاهُ. هاءِ غم ته

بلال فرمايو ته: **وَافْرَحْتَاهُ غَدًا الْقَيِّ مُحَمَّدًا وَأَصْحَابَهُ**

واه خوشي سڀاڻي محبوب ۽ ان جي اصحابن سان ملاقات ٿيندي
الله ڪريم شال اسان سڀني کي سهڻي سردار جي سڄي سڪ الفت
اڪير عطا ڪري. آمين..

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِين